

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA "VALAHIA" DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

TEZĂ DE DOCTORAT:
„EVOLUȚIA BUCUREȘTIULUI ÎN TIMPUL
REGIMULUI COMUNIST 1944-1989”
-REZUMAT-

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
Prof.univ.dr. Ionel Calafeteanu

DOCTORAND :
Cezar Petre Buiumaci

TÂRGOVIȘTE
Anul 2021

CUPRINS

Lista de abrevieri	2
Introducere	3
I. Orașul în schimbare	
I.1. Situația politică și economică după 23 August 1944	23
I.2 București: motorul industriei românești	28
I.3 Reorganizarea administrativă și redenumirea orașului	61
II. Reconstrucția în concepție comunistă	
II.1. Reglementarea construcțiilor și ridicarea de clădiri cu caracter edilidar-propagandistic.....	71
II.2. Construcția de locuințe	103
II.3. Marile ansambluri de locuințe	122
III. Cultura de masă în București	
III.1. Muzeele	145
III.2. Situația teatrului bucureștean. Cinematografele. Institutele de cercetare	178
III.3. Monumentul de for public	189
III.4. Parcurile bucureștene	237
IV Orașul nou	
IV.1. Metropolitanul bucureștean	255
IV.2. Cutremurul din 4 martie 1977 și urmările acestuia asupra Bucureștiului	273
IV.3. Demolarea Bucureștiului	291
IV.4. Noul centru politico-administrativ – Casa Republicii	336
IV.5. Amenajarea râului Dâmbovița	371
Concluzii	389
Anexe	397
Bibliografie	559

Cuvinte cheie: București, dezvoltarea orașului, regimul comunist, industrializare, economie centralizată, construcția de locuințe, ansambluri de locuințe, realism-socialist, cultura, muzee, monumente de for public, metrou, Dâmbovița, cutremur, demolări, Casa Republicii

Rezumat

Cele trei decenii scurse de la prăbușirea regimului comunist în România au adus în spațiul public o serie de lucrări legate de evoluția urbană și socială din perioada 1947-1989 care însă nu au reușit să evidențieze în mod complet dezvoltarea Capitalei în timpul comunismului. Scopul cercetării întreprinse a fost tocmai încercarea de a realiza o imagine cât mai aproape de modul în care Bucureștiul s-a transformat în cele aproape cinci decenii de conducere comunistă a țării, în condițiile în care existau, la nivelul populației, percepții diferite legate de perioada regimului comunist. O parte a acestora consideră că regimul a fost unul criminal, care a distrus atât structura societății, cât și patrimoniul construit al Bucureștiului, altă parte, aflată pe o poziție opusă primei, este de părere că societatea a avut doar de câștigat prin politicile sociale și de urbanizare ale sistemului comunist, atât prin asigurarea venitului necesar traiului și, implicit, al asigurării locuinței, cât și prin grija față de educație și sănătate.

Lipsa unui studiu care să atingă multitudinea de aspecte socio-economice m-a determinat să pornesc în cercetarea acestui subiect și să încerc să înțeleg cum s-a dezvoltat Bucureștiul de la preluarea puterii de către comuniști și până la prăbușirea sistemului de la finele anului 1989 și astfel să-mi aduc contribuția la descrierea acestui proces.

Dezvoltarea Capitalei este strâns legată de punerea în practică a ideologiei marxist-leniniste în forma sa stalinistă odată cu accederea la putere a Partidului Comunist. Astfel, aplicarea metodelor sovietice în crearea statului de democrație populară au condus la modificarea radicală a societății românești și, implicit, a celei bucureștene. Așa numita reformă monetară, prin care populația era sărăcită de economiile realizate, confiscarea averilor prin intermediul legii naționalizării întreprinderilor și societăților economico-financiare și de transport, dublată de naționalizarea imobilelor care aveau destinație de locuință, cât și a hotelurilor, făceau că statul să devină atât proprietarul tuturor bunurilor imobiliare și al celor de producție, cât și deținătorul controlului economiei și, implicit, decident al politicii economice. Astfel că cei care până atunci făceau venituri din activități industriale, economice ori imobiliare își pierd posibilitatea de a realiza acele venituri. Acesta este unul dintre aspectele care conduc la modificările structurii societății românești.

Un alt aspect l-a reprezentat eliminarea vechilor elite economice și politice prin condamnări la detenție grea, iar doar o mică parte a acestei elite reușind emigrarea. O altă categorie socio-profesională care va fi epurată de noul regim o reprezintă intelectualitatea, în special cea din învățământ, diplomație, cultură, care va crește, la rândul ei, numărul celor aflați în detenție ori în exilul. Prin aceasta, structura socială era modificată, posibilitățile de realizare de venituri fiind doar prin înregimentarea în structurile nou înființate, fie ele economico-industriale, fie ele socio-profesionale.

Una dintre problemele pe care Partidul Comunist o avea de rezolvat era lipsa unui proletariat pe care, din punct de vedere teoretic, partidul îl reprezenta și în numele căruia își desfășură întreaga activitate politică. Pentru a construi un proletariat puternic și loial, regimul va pune în practică modelul troțkist-stalinist al dezvoltării economice, prin cele două componente de bază: economia planificată și industrializarea accelerată, o politică cu efecte rapide în creșterea

numărului populației orașului, creând astfel ceea ce s-a numit criza locativă, probleme de transport, dar și nevoia de aprovizionare și prestări de servicii pentru populația al cărui număr creștea constant. Astfel că acest aflux de populație venită, în special, din mediul rural, era rezolvarea problemei ascunsă sub paravanul industrializării. Orașul industrial devenea principala opțiune a țărănimii în urma cooperativizării agriculturii. Nevoia de locuințe era unul dintre elementele propagandistice asumate de regim în cadrul ideologiei, conform căreia comuniștii se luptă să asigure proletariatului condiții decente de muncă și viață.

Prin arhitectura adoptată aspectul urban se va modifica substanțial, începând cu reconfigurarea periferiilor, unde vor fi ridicate mari ansambluri de locuințe, pentru ca apoi să se schimbe aspectul marilor artere de intrare-ieșire din oraș, ajungând în final la mari intervenții în zona centrală, cu demolări masive pentru această reconfigurare urbană. Stilul arhitectural era, de asemenea, unul de import, din Uniunea Sovietică, acesta purtând denumirea de stilul realist-socialist. Pentru a-și pune amprenta pe aspectul orașului comuniștii vor decide construirea unor obiective rezidențiale și cultural-sociale în noua arhitectură de inspirație sovietică. Treptat, influența de la răsărit va scădea, impunându-se unele principii urbanistice de esență vestică, dar părăsirea acestei abordări va veni odată cu procesul „îndesirilor” construcțiilor și ale „ctitoriilor” ultimului lider comunist.

Am structurat lucrarea de față în patru capitole, cu o introducere, concluzii, anexe și bibliografie. După introducere, ce prezintă o trecere în revistă a evoluției Bucureștilor de-a lungul a cinci veacuri, în primul capitol prezint situația României după 23 August 1944 când, la foarte puțin timp, Romania vă cădea în sfera de influență a U.R.S.S., care va impune la București, mai întâi reprezentanți comuniști în executiv, pentru ca, nu după mult timp, comuniștii să preia controlul total al puterii și să aplice politicile Moscovei. Însă României nu i se recunoscuse statutul de cobeligeranță și era tratată, atât prin Convenția de Armistițiu, cât și prin Tratatul de Pace, ca stat învins, supus unui efort de plată a datoriei de război către U.R.S.S. După aceasta, în întregul sistem instituțional al României se vor instala consilierii sovietici, cei care vor coordona întreaga activitate a țării. Se vor înființa întreprinderile mixte Sovrom, cu scopul de spolia și mai mult resursele naturale. În cea de-a doua parte a deceniului al cincilea, după abdicarea forțată a regelui Mihai, este adoptat cadrul legislativ menit să pună bazele de guvernare a noului sistem politic: Constituția sau Legea Naționalizării întreprinderilor și apoi a imobilelor, care făcea din guvern marele și unicul patron și proprietar. În același capitol tratez evoluția industriei bucureștene, cea mai importantă la nivelul întregii țări, la transformările pe care le suferă Capitala atât din aspect organizatoric, cât și demografic, situație care prezintă două aspecte distincte: afluxul de populație alogenă către marile platforme industriale, emigrația evreiască, o populație ultra-calificată nevoită să părăsească țara în urma naționalizărilor, și în final, problema crizei spațiului locativ.

Cel de-al doilea capitol abordează subiectul procesului de reconstrucție al Bucureștiului în concepție comunistă, cu decizia de redenumire a străzilor, piețelor și bulevardelor, demararea construcțiilor edilitar-propagandistice, între care trebuie să amintesc Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”, simbolul supunerii totale a noii României ideologiei de la Moscova, simbol al arhitecturii realist-socialiste sovietice, ridicat și prin suportul populației prin muncă patriotică și subscripție publică, mai mult sau mai puțin obligatorie. O altă componentă a politicii comuniste era construirea de locuințe pentru clasa muncitoare. Aici mă refer la modalitățile de construire și la zonele din preajma marilor platforme industriale unde autoritățile au decis ridicarea de mari ansambluri rezidențiale, cum sunt Drumul Taberei – Militari, Titan – Balta Albă sau Berceni, fiecare, luat în parte, ajungând ca dimensiuni, volum de construcții sau populație cât un mare oraș.

Cel de-al treilea capitol este dedicat evoluției culturale a Bucureștiului în timpul regimului comunist, în care abordez problematica muzeelor, de la cele desființate, la muzee înființate în timpul regimului comunist, cu accent pe cele două mari muzee: muzeul Partidului și Muzeul de istorie a României, care, la un moment dat, împărtășesc aceeași idee expozițională, motiv pentru care Nicolae Ceaușescu decide unificarea celor două instituții și le pregătește un sediu nou, pe Știrbei Vodă, la podul Eroilor.

Ca un element adiacent muzeelor este cel legat de expozițiile organizate în București, care au un dedicat caracter propagandistic, prin care regimul își expunea realizările proprii ori pe cele ale „fratelui mai mare” sau al celorlalte țări, „colege” de lagăr, dar găsim și multe expoziții organizate cu ocazia unor aniversari de personalități, în special sovietice, în primele două decenii de a preluarea puterii de către comuniști. Urmează prezentarea situației teatrului, construcția Teatrului Național, cinematografele și institutele de cercetare. Tot în acest capitol prezint ce s-a petrecut în privința monumentului de for public, despre demolarea monumentelor vechiului regim și apariția noilor idoli pe arterele bucureștene și despre modalitatea de înfrumusețare a orașului, culminând cu proiectele de mari monumente care n-au mai fost realizate niciodată. Tot aici am încercat detalierea aspectelor legate de agrementul în aer liber.

În capitolul patru abordez amplul subiect al evoluției orașului București în timpul conducerii României de către Nicolae Ceaușescu. Liderul comunist s-a erijat începând cu deceniul al optulea în „marele arhitect al Capitalei”, decidând să schimbe aspectul orașului, transformându-l structural. Astfel că, subcapitolele se referă la construirea metroului, la proiectele de sistematizare, la urmările cutremurului din 4 martie 1977, în principal la decizia lui Ceaușescu de a construi un nou palat administrativ, inițial fără să i se adoseze un ansamblu de clădiri, însă ulterior sistematizarea centrului orașului creștea frecvent.

În realizarea cercetării am folosit în special surse de arhivă de la Arhivele Naționale Istorice Centrale, Arhivele Primăriei Municipiului București, Arhiva Centrului pentru Studiul Istoriei Evreilor din România, Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Biblioteca Națională a României, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Uniunii Arhitecților din România, Biblioteca Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, Biblioteca Muzeului Municipiului București, Direcția Regională de Statistică a Municipiului București, presa cotidiană, prin parcurgerea întregii colecții a ziarului „Scânteia” între anii 1951-1989 (aproape 13.000 de apariții), precum și a publicațiilor specialitate, așa cum sunt revista „Arhitectura” și revista „Arta”, pornind de la o bibliografie pe care am considerat-o importantă în înțelegerea dezvoltării orașului. Atât articolele publicate în „Scânteia”, cât și cele din revistele amintite suplinesc informația referitoare la modificările pe care Bucureștiul le suferă în toată această perioadă, iar din analiza materialelor reușim, eliminând limbajul propagandistic, o oglindă a traseului evoluției Capitalei în timpul regimului comunist.

Dezvoltarea orașului București în timpul regimului comunist este un subiect tratat de o serie de autori, atât în epocă, cât și după Revoluția din Decembrie 1989. Cea mai complexă lucrare o consider a fi *Istoria Bucureștilor*, ediția a II-a, publicată în anul 1979 de către Constantin G. Giurescu, volum care tratează evoluția locuirii pe teritoriul actual al orașului încă din paleolitic, perioada marilor migrații, statutul de reședință domnească, capitala Valahiei și capitala României, tratând o lungă perioadă de timp prin fructificarea cercetărilor arheologice, documentelor și mărturiilor scrise lăsate de călătorii pe aceste meleaguri. Istoria Bucureștiului este strâns legată de istoria Țării Românești și de evoluțiile politice interne și externe.

Perioada când este scrisă monografia, atât prima ediție, cât și cea de-a doua, respectiv deceniul al optulea, creează o ruptură în discursul istoriografic prin adaptarea acestuia la discursul

democrat-popular. Astfel că studiul istoriei Bucureștiului din această perioadă este completat de cercetarea surselor arhivistice, în special din bogatele fonduri ale Arhivelor Naționale, rezultând o selecție de peste 100 de dosare, cât și rezultatele cercetărilor unor pasionați istorici și arhitecți care s-au aplecat asupra acestui domeniu.

Menționez aici o cercetare a arhitectului Alexandru Panaitescu, materializată în volumul *De la Casa Scânteii la Casa Poporului: patru decenii de arhitectură în București: 1945-1989*, publicată în 2012 la Editura Simetria, care realizează un studiu critic al evoluției construcțiilor, al etapelor de construire și al plasticii arhitecturale, pornind de la articolele revistei „Arhitectura”. Venite să completeze golul bibliografic al perioadei cercetate sunt lucrările doamnei profesor arhitect Ana Maria Zahariade, *Arhitectura în proiectul comunist. România 1944-1989*, publicată la aceeași editură în 2011 și ale arhitectelor Miruna Stroe, *Locuirea între proiect și decizie politică. România 1954-1966* în 2015 și Irina Tulbure, *Arhitectură și urbanism în România anilor 1944-1960: constrângere și experiment*, în anul 2016, ambele la aceeași editură, care prezintă problemele legate de construcțiile sociale și edilitare în Bucureștiul primei perioade a regimului comunist. Studiul domnului profesor geograf, Bogdan Suditu, *Bucureștiul în locuințe și locuitori de la începuturi până mai ieri (1459-1989)* publicat în anul 2016 la Editura Compania, se apleacă asupra modului în care problema locuințelor este tratată de regimul comunist, din care reiese că „blocuirea” a fost și un instrument de control și manipulare a populației urbane în condițiile în care statul naționalizase imobilele de locuințe și era, în același timp, unicul comanditar și decident în privință spațiului rezidențial.

Cel mai important aspect al evoluției orașului București l-a reprezentat dezvoltarea economică, bazată în principal pe industrie, în a cărei analiză, paradoxal, exista extrem de puține lucrări dedicate subiectului. Am folosit în lucrarea de față teza de doctorat din anul 1971 a profesorului Constantin M. Herbst, intitulată *Geografia industriei municipiului București*, și studiul sociologului Liviu Chelcea, *Bucureștiul postindustrial: memorie, dezindustrializare și regenerare urbană*, publicat în anul 2008 la Editura Polirom, în care, pornind de la teza lui Herbst, analizează situația industriei bucureștene în perioada postdecembristă. Am suplinit această lipsă de suport bibliografic prin volumele publicate de Institutul Național de Statistică. Fenomenul industrializării forțate a produs modificări în structura socială urbană prin creșterea numărului populației, o populație neobișnuită cu regulile traiului la oraș, care vine cu tradiții și obiceiuri proprii.

Am folosit în cercetare studiile publicate în volume colective, precum Anuarul Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc: *Intelectualii și regimul comunist* (2009), „*Transformarea socialistă*” – politici ale regimului comunist între ideologie și administrație (2009), *Politică și societate în epoca Ceaușescu* (2013), *Marginalități, periferii și frontiere simbolice – societatea comunistă și dilemele sale identitare* (2014), *Stat și viață privată în regimurile comuniste* (2009), lucrarea cu autori colectivi *Ultimul deceniu comunist – scrisori către Europa Liberă I 1979 – 1985*, ai cărei editori sunt Gabriel Andreescu și Mihnea Berindei, apărută la Editura Polirom în anul 2010, cât și serie de alte lucrări care au ca subiect analiza societății românești și a factorilor decizionali în timpul regimului comunist așa cum sunt lucrările lui Cristian Vasile *Literatura și artele în România comunistă 1948-1953* (2010) și *Viața intelectuală și artistică în primul deceniu al regimului Ceaușescu 1965 – 1974* (2014), ambele apărute la Editura Humanitas, *Viața cotidiană a românilor între anii 1941-1965* a lui Valentin Vasile apărută la Editura Cetatea de Scaun în anul 2014, *România în timpul lui Gheorghe Gheorgiu Dej* a lui Dinu C. Giurescu apărută la Editura Enciclopedică în anul 2015. Totodată, am folosit o serie de lucrări cu caracter memorialistic necesare în înțelegerea evoluției societății și a

orașului în timpul regimului comunist, așa cum sunt *Esența unui oraș: despre demolări, case și oameni în București*, editor Georgeta Pop, apărută la Editura Fundației Academia Civică în anul 2016, lucrarea *Memoria carnetelor cu însemnări – Bucureștiul cutremurat 1977 – 1989* arhitectului Constantin Jugurică, apărută la Editura Arhilibra în anul 2012, *Robi pe Uranus: Cum am construit Casa Poporului* a lui Ion Popa, scoasă de Editura Hmanitas în 2012 sau *Amintiri din tunelurile metroului bucureștean* a lui Dorel Ianus, apărută la Editura Meronia în anul 2015. De asemenea, volumele IX și X din *Istoria românilor*, apărute prin grija Acedmiei Române sunt importante analize ale situației României și ale regimului comunist. Mediul on-line este o sursă de materiale de specialitate menite să clarifice diferite componente ale evoluției Bucureștiului și am folosit o serie de articole și materiale de arhivă publicate pe diferite platforme.

Un alt aspect al evoluției economice îl reprezintă volumul construcțiilor care va duce, comparativ cu domeniul industrial, un număr considerabil de muncitori în arealul bucureștean. Pe lângă presă, documente oficiale, bibliografia consultată și documentele de arhivă, am folosit informația pusă la dispoziție de o serie de site-uri web ale unor instituții, presă și bloguri. Totodată, am vizionat o parte dintre filmele propagandistice, digitalizate de către Asociația One World Romania, realizate de către Studioul Cinematografic „Alexandru Sahia”, care, prin jurnalele sale, până la dezvoltarea televiziunii, prezenta situații ale transformărilor urbanistice și ale conviețuirii în orașul comunist. Ilustrația folosită în lucrare vine să completeze fondul scris, conform zicalei „o imagine face cât o mie de cuvinte”, și provine, în cea mai mare măsură, din colecția proprie de cărți poștale ilustrate, fotografiile realizate personal, de fotografi profesioniști sau din arhive personale, din publicații periodice și ziare și de pe câteva site-uri utilizate.

În înțelegerea fenomenului și a direcțiilor de cercetare am primit ajutorul mai multor specialiști, în primul rând coordonatorul meu de doctorat, domnul profesor universitar doctor Ionel Calafeteanu, căruia îi mulțumesc pentru stăruință și pentru răbdarea cu care s-a aplecat critic asupra lucrării de față, domnului profesor universitar doctor arhitect Augustin Ioan, pentru concluziile pe care am reușit să le trag în urma discuțiilor purtate pe subiecte precum realismul socialist în arhitectura bucureșteană dar și asupra arterei Stalin Allee ca model pentru Calea Victoriei Socialismului, domnului profesor universitar doctor Ioan Opriș pentru indicațiile de ordin bibliografic. Le mulțumesc și arhiviștilor, bibliotecarilor și funcționarilor din instituțiile la care am apelat pentru realizarea documentării cercetării de față.

Problemele întâmpinate în timpul studiului au fost legate de imposibilitatea accesării arhivei Institutului Proiect București, mutarea sediului Arhivei P.M.B. cât și noile reglementări cu privire la timpul acordat studiului documentelor la sală, perioada îndelungată de la solicitarea dosarelor și până la prelucrarea acestora în vederea studierii la C.N.S.A.S., închiderea pentru renovare a sediului A.N.I.C. și, nu în ultimul rând, pandemia noului Coronavirus care a condus, începând cu jumătatea lunii martie 2020, la închiderea bibliotecilor și sălilor de studiu de la diferitele instituții deținătoare de documente.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA "VALAHIA" DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

PhD THESIS:
**“EVOLUȚIA BUCUREȘTIULUI ÎN TIMPUL
REGIMULUI COMUNIST 1944-1989”
-SUMMARY-**

PhD Supervisor:
Prof.univ.dr. Ionel Calafeteanu

PhD Student:
Cezar Petre Buiumaci

TÂRGOVIȘTE
Anul 2021

CONTENTS

List of Abbreviations	2
Introduction	3
I. The Changing City	
I.1. The Political and Economic Situation after the 23rd of August 1944	23
I.2 Bucharest: the Engine of the Romanian Industry	28
I.3 Administrative Reorganization and the Renaming of the City	61
II. Reconstruction in the Communist View	
II.1. Regulating Construction and Raising Urban-Propagandistic Buildings	71
II.2. Housing Construction	103
II.3. The Grand Housing Complexes	122
III. Mass Culture in Bucharest	
III.1. Museums	145
III.2. Romanian Theater Situation. The Cinemas. The Research Institutes	178
III.3. The Monument of Public Forum	189
III.4. Bucharest's Parks	237
IV The New City	
IV.1. The Bucharest Metropolitan	255
IV.2. The Earthquake of the 4th of March 1977 and the Consequences for Bucharest	273
IV.3. The Demolition of Bucharest	291
IV.4. The New Political-Administrative Center - the House of the Republic	336
IV.5. Arranging Dâmbovița River	371
Conclusions	389
Annex	397
Bibliography	559

Keywords: Bucharest, city development, communist regime, industrialization, centralized economy, housing construction, housing complexes, socialist realism, culture, museums, monuments, subway, Dâmbovița river, earthquake, demolition, People's House

Summary

The three decades that have passed since the collapse of the Romanian communist regime have brought into the public space a series of works related to the urban and social evolution that happened between 1947 and 1989, but which have not managed to fully highlight the development of the Capital experienced during communism. The scope of the undertaken research is to draw an image which is as close as possible to the transformation that Bucharest went through in the nearly five decades of communist rule, taking into account the fact that, at population level, there were different perceptions related to the communist regime period. Part of the population considers that the regime was a criminal one, which destroyed both the structure of the society and the built patrimony of Bucharest, while the other part is of the opinion that the society only had a good deal to gain as a result of the social and urban policies of the communist system, which ensured housing and a level of income adequate to the standard of living, while putting an emphasis on education and health.

The lack of a study which touches upon the multitude of socio-economic aspects has determined me to start researching this topic and to attempt an understanding of how Bucharest developed in the years between the communist takeover and their system's collapse, thus bringing my contribution to the description of this process.

The Capital's development is closely linked to the implementation of the Marxist-Leninist ideology in its Stalinist form, which came together with the Communist Party's accession to power. Thus, the application of Soviet methods in creating the state of popular democracy led to the radical change of the Romanian society and, implicitly, of the Bucharest one. The so-called monetary reform, through which the population was impoverished by the savings being made, the confiscation of wealth through the law which was nationalizing enterprises and economic-financial and transport companies, doubled by the nationalization of residential buildings and hotels, made the state become both the owner of all real estate and production goods, as well as the holder of economic control and, implicitly, the one who decided the economic policy. In this way, those who until then made their income from industrial, economic or real estate activities, now lose the opportunity to achieve that income. This is one of the aspects that lead to the changes which occurred in the structure of Romanian society.

Another aspect was the disposal of the old economic and political elites through heavy prison sentences, only a small part of this elite managing to emigrate. Another socio-professional category that will be purified by the new regime is represented by the intellectuals, especially those in education, diplomacy and culture, which will increase, as well, the number of those in detention or exile. In this manner, the social structure was modified and the only possibility of generating income became the adherence to the newly established structures, be they economic-industrial or socio-professional.

One of the problems that the Communist Party had to solve was the lack of a proletariat which, from a theoretical point of view, the party was representing and in whose name it was carrying out its entire political activity. In order to build a strong and loyal proletariat, the regime will implement the Trotskyist-Stalinist model of economic development, through its two basic components: the planned economy and the accelerated industrialization, a policy with rapid effects

in increasing the city's population, thus creating what was being called the housing crisis, together with transport issues, but also the need to supply and provide services to a constantly growing population. This influx of population, which was coming primarily from rural areas, was the solution to the problem, a solution hiding behind the guise of industrialization. The industrial city became the main option for the peasantry, following the cooperativization of agriculture. The need for housing was one of the propagandistic elements assumed by the regime withing its ideology, according to which the communists are fighting to ensure decent conditions of work and life for the proletariat.

Through the adopted architecture, the urban aspect will change substantially, starting with the reconfiguration of the city outskirts, where large housing estates will be built, moving then to changing the appearance of the main entry-exit arteries of the city and ending with the major interventions done in the central area, which are accompanied by the massive demolitions necessary for such urban reconfigurations. The architectural style was also one imported from the Soviet Union, named the realist-socialist style. In order to leave their mark upon the appearance of the city, the communist will decide to build residential and cultural-social objectives in the style of the new Soviet-inspired architecture. This eastern influence will gradually decrease as urban principles of western essence become necessary, but the abandonment of this approach will only come together with the process of blockhouse thickening constructions and with the „foundations” set by the last comunist leader.

I have structured this present paper into four chapters – introduction, conclusions, appendix and bibliography. After the introduction, which represents a review of Bucharest's evolution over the course of five centuries, in the first chapter, I present Romania's situation after the 23rd of August 1944 when, in very short time, the country fell under the USSR's sphere of influence, which will impose communist representatives in Bucharest's executive staff. Shortly after, the communists will asume full control of power and start applying Moscow's policies. Even so, Romania had not been granted co-belligerence status and was treated, by both the Armistice Convention, as well as by the Peace Treaty, as a defeated state and was thus subjected to payment of war debts to the USSR. This was followed by Soviet advisers being installed in the entire Romanian institutional system, advisers which will coordinate the entire activity of the country. Joint, Sovrom, undertakings will be established with the scope of further plundering the country's natural resources. In the second half of the fifth decade, after King Michael's forced abdication, the legislative framework meant to lay the governing foundations of the new political system is adopted: the Constitution or the Law of Nationalization, which targeted first the enterprises and then the real estate, made the government the sole patron and owner. In the same chapter I treat the evolution of Bucharest's industry, which was the most important at country level, alongside the transformations that the Capital undergoes, from both an organizational and a demographical point of view, a situation which presents two distinct aspects: the influx of allogeneic population into the large industrial platforms, together with the Jewish emigration, an ultra-skilled population which is forced to leave the country as a result of factory and housing nationalizations and, finally, the problem of the housing crisis.

The second chapter addresses the subject of Bucharest's reconstruction process, in communist conception, accompanied by the decision to rename streets, squares and boulevards, the start of propagandistic urban development, amongst which I must mention the „Casa Scântei” printing house, a symbol of Romania's submission to Moscow's ideology and of Soviet realist-socialist architecture, whic was raised with the population's support, through patriotic work and public subscription, which was more or less mandatory. Another component of communist policy

was the construction of housing for the working class. It is here that I make mention of the construction methods and of the areas adjacent to the large industrial platforms where the authorities have decided to build large residential complexes, such Drumul Taberei – Militari, Titan – Balta Albă or Berceni which, taken separately, reach city-level dimensions, construction volumes and populations.

The third chapter is dedicated to the cultural evolution of Bucharest during the communist regime, in which I address the issue of museums, from the ones that had been abolished to the ones that had been established during the regime, with emphasis on the two major museums: the Party's museum and the museum of Romanian History which, at a certain point, share the same exhibition ideas, reason for which Nicolae Ceaușescu decides to unify these two institutions and to prepare a new headquarters for them on Știrbei Vodă street, next to Eroilor bridge.

As an element adjacent to the museums, the exhibitions organized in Bucharest have a propagandistic nature, through which the regime showcased either its own achievements or those of its „big brother” or of other countries, „colleagues” from the same labor camp. During the first two decades of communist rule, we can also observe many exhibitions organized with the scope of celebrating a personality, of Soviet origin in particular. Following in this section is a presentation of the situation of the theater, the construction of the National Theater, of cinemas and of research institutes. Also in this chapter, I present what happened to the public forum monument and I speak about the demolitions of the old regime's monuments and the appearance of new idols on Bucharest's arteries, about the approach of beautifying the city, culminating with the projects of the great monuments that were never made. Also here I tried to detail the aspects relating to outdoor recreation.

In chapter four I approach the broad topic of Bucharest's evolution during the period in which Nicolae Ceaușescu lead Romania. Starting with the eighth decade, the communist leader became the self-appointed „great architect of the Capital” and decided to change the city's appearance, structurally transforming it. Thus, the subchapters refer to topics such as the construction of the subway, the systematization projects, the consequences of the March 4th 1977 earthquake and to Ceaușescu's decision to build a new administrative palace, initially without assigning it a set of buildings, but which will later – and frequently – increase the systematization of the city center.

In conducting this research, I've mainly used archive sources from the Central National Historical Archives, Bucharest City Hall Archives, the Center for Romanian Jewish History Study Archives, the Archive of the National Council for the Study of the Archives of the Security, the National Library of Romania, the Library of the Romanian Academy, the Library of the Romanian Architects Union, the Library of the „Ion Mincu” University of Architecture and Urbanism, the Library of the Museum of Bucharest, Bucharest's Regional Directorate of Statistics, the daily press by browsing the entire collection of "Scântea" newspapers which came out between 1951 and 1989 (almost 13.000 issues), as well as specialized publications, such as „Arhitectura” and „Arta” magazines, starting with a bibliography that I consider most important in understanding the development of the city. Both the articles published in "Scântea", as well as those in the mentioned magazines, supplement the information regarding the changes that Bucharest suffers throughout this period. By analyzing these materials and eliminating the propagandistic language we manage to create a mirror of the Capital's evolutionary road during the communist regime.

Bucharest's development during the communist regime is a subject treated by a series of authors, both during that era and after the December 1989 Revolution. The most complex work I consider to be *The History of Bucharest*, second edition, published in 1979 by Constantin G.

Giurescu, a volume which deals with the evolution of the inhabitancy of the city's current territory, starting with the Paleolithic and continuing with times such as the period of great migrations, becoming a princely residence and becoming the capital of Wallachia and the capital of Romania, treating such a long time period by capitalizing on the archaeological research and on the documents and testimonies left by those who have travelled this land. Bucharest's history is closely linked to the history of Wallachia and to the internal and external political evolution.

The 8th decade, the period when the monograph was written, both its first edition as well as the second, creates a rupture in the historiographical discourse by adapting it to the democratic-popular discourse. For this reason, the study of this period of Bucharest's history is completed by the research of archival sources, especially of the rich National Archives funds, resulting in a selection of over 100 files, as well as the research of some passionate historians and architects who focused on this field.

I need to mention here a research by the architect Alexandru Panaitescu, which materialized as the volume *From Casa Scânteii to Casa Poporului: four decades of architecture in Bucharest: 1945-1989* – published in 2012 by Simetria Publishing House. This research makes a critical study of the evolution of constructions, stages of construction and architectural plastics, starting from the articles of „Arhitectura” magazine. Coming to fill the bibliographic gap of the researched period are the works of architects Ana Maria Zahariade - *Architecture in the communist project. Romania 1944-1989*, published in 2011, Miruna Stroe – *Living between project and political decision. Romania 1954-1966*, in 2015 – and Irina Tulbure – *Architecture and Urbanism in Romania 1944-1960: constraint and experiment*, in 2016 – all published by the same publishing house. These works offer an image of the urban and social construction issues that presented in Bucharest during the first period of communist rule. The study of professor geographer, Bogdan Suditu, *Bucharest in housing and inhabitants from the beginning until just about yesterday (1459-1989)*, published in 2016 at Compania publishing house, focuses on how the housing problem is treated by the communist regime and shows how the construction of blockshouses was also an instrument of control and manipulation of the urban population, since the state had nationalized the residential buildings and was, at the same time, the sole sponsor and decision-maker in regards to the residential space.

The most important aspect of Bucharest's evolution was the industry-based economic development, a subject on which, paradoxically, there have been very few studies. For the purpose of this paper, I have used professor Constantin M. Herbst's doctoral thesis from 1971, entitled *Geography of Bucharest's Industry*, and sociologist Liviu Chelcea's study, *Postindustrial Bucharest: memory, deindustrialization and urban regeneration*, published in 2008 by Polirom Publishing House, which employs Herbst's thesis as a starting point and proceeds to analyze the situation of Bucharest's industry in the „Post-December” period. Besides the previous, I have also made up for the lack of bibliographic support by using the volumes that the National Institute of Statistics published on the subject. The phenomenon of forced industrialization has produced changes in the urban social structure by increasing the number of residents and creating a population unused to the rules of city living, which brings over its own traditions and customs.

In this researched I have also used studies published in collective volumes such as the Institute of Investigating Communist Crimes Yearbook and *The Memory of Romanian Exile: Intellectuals and the Communist Regime* (2009), „Socialist Transformation” – *Communist Regime Policies Between Ideology and Administration* (2009), *Politics and Society in the Ceaușescu Era* (2013), *Marginalities, Peripheries and Symbolic Borders – Communist Society and Its Identity Dilemmas* (2014), *State and Private Life in the Communist Regimes* (2009), the collective authors

paper *Last Communist Decade – Letters to the Free Europe I 1979-1985*, whose editors are Gabriel Andreescu and Mihnea Berindei, published by Polirom publishing house in 2010, as well as a series of other works which have the analysis of Romanian society and the decision factors present during the Communist regime as subjects, amongst which are works such as Cristian Vasile's *Literature and Arts in Communist Romania 1948-1953* (2010) and *Intellectual and Artistic Life in the First Decade of the Ceaușescu regime 1965-1974* (2014), both published by Humanitas publishing house, Valentin Vasile's *The Daily Life of Romanians Between 1941-1965*, published by Cetatea de Scaun publishing house in 2014 and Dinu C. Giurescu's *Romania in the Time of Gheorghe Gheorghiu Dej*, published by Enciclopedic Publishing in 2015. At the same time, I have used a series of works of memorial nature, necessary for the understanding of the society's and the city's evolution during the communist regime, such as *The Essence of a City: About Demolitions, Houses and People in Bucharest*, edited by Georgeta Pop and published by the Academia Civica foundation in 2016, *The Memory of the Notebooks – a Shaken Bucharest 1977-1989*, written by architect Constantin Jugurică and published by Arhilibra in 2012, *Slaves on Uranus: How We Built Ion Popa's People's House*, published by Humanitas in 2012, and *Memories from the Bucharest Subway Tunnels*, written by Dorel Ianus and published by Meronia in 2015. Volumes IX and X of *The History of the Romanians*, published by the Romanian Academy, are also important studies of the situations of Romania and the communist regime. The on-line environment is a source of specialized materials which are meant to clarify the different components of Bucharest's evolution and I have used a series of articles and archive materials published on various platforms.

Another aspect of the economic evolution is the large construction volume which will bring, compared to the industrial field, a considerable number of workers to the Bucharest area. In addition to the press, official documents, consulted bibliography and the archive documents, I have also used a series of websites belonging to different institutions and press, as well as blogs. At the same time, I went through some of the propaganda films which were digitized by the One World Romania association and represent the work of „Alexandru Sahia” Film Studio which, through its diaries, before the development of television, presented cases of urban transformations and coexistence in the communist city. The images used in these works come to complement the written background, following the words of the saying „a picture is worth a thousand words”, and originate, to a large extent, from my own collection of illustrated postcards, photographs taken by myself and by professional photographers or from personal archives, from periodicals and newspapers, as well as from the various websites used.

In understanding the phenomenon and the research directions I have received the help of several specialists, amongst which I would like to thank my doctoral coordinator, Professor Dr. Ionel Calafeteanu, for the perseverance and patience with which he critically approached this paper, university professor Dr. Architect Augustin Ioan, for the conclusions that I have drawn as a result of our discussions on subject such as socialist realism in Bucharest architecture, Stalin Alley as a model for the socialist Calea Victoriei, university professor Dr. Ioan Opreș, for the bibliographic instructions. I also give thanks to the archivists, the librarians and the officials from the institutions that I have approached for the documentation of this research.

The problems encountered during the study were related to the impossibility of accessing the archive of the Bucharest Project institute, the relocation of the PMB archive, as well as to the new regulations referring to the time permitted for the study of documents in the hall, the long wait period between the request of files and their readiness for study at the CNSAS, the renovations which closed the ANIC and, last but not least, to the new Coronavirus pandemic which, starting

with mid-March 2020, was the cause of closure for the libraries and the study rooms of the various document-holding institutions.